Wymagania na poszczególne oceny

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
ROZDZIAŁ I: ŚWIAT PO I WOJNIE ŚWIATOWEJ						
1. System wersalski	– postanowienia traktatu wersalskiego – powstanie Ligi Narodów – sytuacja w Niemczech po zakonczeniu I wojny światowej – traktaty z pozostałymi panstwami centralnymi – rewolucje w Niemczech i na Węgrzech – rozpad Austro-Węgier, powstanie nowych panstw w Europie: Polski, Czechosłowacji, Królestwa SHS (Jugosławii),	– wyjaśnia znaczenie terminów: system wersalski, Liga Narodów – wskazuje na mapie panstwa nowo powstałe po I wojnie światowej – określa skutki polityczne, gospodarcze i militarne traktatu wersalskiego dla Niemiec – wyjaśnia, w jakim celu powstała Liga Narodów	– wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, demilitaryzacja, reparacje wojenne, Republika Weimarska – zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (VI 1919 r.), powstania Ligi Narodów (1920 r.) – identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Davida Lloyda George'a, Georges'a Clemenceau	– wyjaśnia znaczenie terminu Freikorps – zna daty: rewolucji w Niemczech (XI 1918 r.), powstania republiki tureckiej (1922) – identyfikuje postac Mustafy Kemala Atatürka – wskazuje na mapie: zmiany granic Niemiec po I wojnie światowej, strefę zdemilitaryzowaną , tereny plebiscytowe – omawia główne wydarzenia rewolucji w	Uczen: – wyjaśnia znaczenie terminu: Związek Spartakusa – zna daty: podpisania traktatów pokojowych z Austrią (IX 1919 r.), Bułgarią (XI 1919 r.), Węgrami (VI 1920 r.), Turcją (VIII 1920 r.) – identyfikuje postacie: Karla Liebknechta, Róży Luksemburg, – ocenia związki rewolucji w Niemczech z rewolucją bolszewicką w Rosji Radzieckiej	Uczen: – zna daty: podpisania traktatu pokojowego z republiką turecką (1923 r.), wojny Irlandii o niepodległośc (1919–1921) – identyfikuje postacie: Tomasza Masaryka, Beli Kuna, Carla Gustafa Mannerheima – wskazuje na mapie zmiany granic na terytorium dawnego imperium tureckiego – charakteryzuje procesy panstwotwórcze w

	Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii, Irlandii, Islandii, Wolnego Miasta Gdanska i ZSRR – nowy układ sił w Europie		– wskazuje na mapie panstwa, z którymi podpisano traktaty pokojowe po I wojnie światowej – prezentuje główne założenia polityki USA, Francji i Wielkiej Brytanii na konferencji paryskiej – podaje przyczyny niezadowolenia Niemiec z ustalo-nych zasad traktatu wersalskiego	Niemczech oraz proces kształtowania się Republiki Weimarskiej – wymienia postanowienia traktatów pokojowych z Austrią, Bułgarią, Węgrami i Turcją – dokonuje bilansu I wojny światowej – opisuje przemiany w Turcji po I wojnie światowej	– podaje różnice w celach dyplomacji USA, Wielkiej Brytanii i Francji na konferencji paryskiej – analizuje konsekwencje polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe I wojny światowej – ocenia założenia i trwałośc systemu wersalskiego	Europie po I wojnie światowej
2. Odbudowa powojenna i wielki kryzys	– skutki I wojny światowej (kryzys gospodarczy, zniszczenia wojenne, bezrobocie, konflikty społeczne) – powojenna hiperinflacja	– wyjaśnia znaczenie terminów: nacjonalizm, wielki kryzys gospodarczy – zna datę wielkiego kryzysu gospodarczego w	– wyjaśnia znaczenie terminów: totalitaryzm, autorytaryzm, rządy parlamentarno-gabinetowe, czarny czwartek,	– wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, mały traktat wersalski, interwencjonizm panstwowy, cło protekcyjne, zasada	– wyjaśnia znaczenie terminów: pandemia, etatyzm gospodarczy, deflacja – zna datę podpisania paktu	– wyjaśnia znaczenie terminu: idea paneuropejska – identyfikuje postacie: Erica Drummonda, Richarda Coudenhove-Kalergiego

	– zasady funkcjonowania i działalnośd Ligi Narodów – problemy narodowościowe – kryzys demokracji w Europie – pierwsze koncepcje zjednoczenia Europy – wielki kryzys gospodarczy – metody walki z kryzysem (New Deal)	USA (1929-1933) – identyfikuje postad Benito Mussoliniego – podaje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego – przedstawia najważniejsze skutki wielkiego kryzysu	inflacja – zna datę: tzw. czarnego czwartku (X 1929 r.) – identyfikuje postad Franklina Delano Roosevelta – opisuje strukturę Ligi Narodów – określa wzrost nastrojów nacjonalistycznych w Europie wpływających na ustanawianie reżimów autorytarnych i totalitarnych – wymienia kraje europejskie, które w okresie międzywojennym nie doświadczyły kryzysu demokracji	samostanowienia, New Deal – zna daty: podpisania małego traktatu wersalskiego (1919 r.), ogłoszenia New Deal (1933 r.) – charakteryzuje wpływ małego traktatu wersalskiego na sytuację polityczno-społeczną Europy Środkowej – wyjaśnia mechanizm powstania wielkiego kryzysu gospodarczego – wymienia najważniejsze panstwa należące do Ligi Narodów	Brianda-Kellogga (1928 r.) – identyfikuje postad Aristide'a Brianda – ocenia znaczenie paktu Brianda-Kellogga – ocenia decyzję Stanów Zjednoczonych o nieprzystąpieniu do Ligi Narodów – opisuje pierwsze próby podważenia systemu wersalskiego w Europie na początku lat 20. XX w. (Bawaria, Włochy)	– przedstawia pierwsze koncepcje zjednoczenia Europy

3. Kryzys demokracji w Europie	– narodziny i rozwój włoskiego faszyzmu (ideologia, działalnośd partii faszystowskiej, przejęcie władzy, budowa panstwa totalitarnego) – Republika Weimarska – powstanie nazizmu w Niemczech – przejęcie władzy przez Adolfa Hitlera, budowa panstwa totalitarnego – społeczenstwo III Rzeszy – początek zbrodni nazistów przed wybuchem II wojny światowej – faszyzm i autorytaryzm winnych krajach europejskich	– wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, nazizm (narodowy socjalizm), antysemityzm – zna datę przejęcia władzy przez B. Mussoliniego (1922 r.) i A. Hitlera (1933 r.) – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera – wskazuje na mapie: Włochy, Niemcy – przedstawia specyficzne cechy włoskiego faszyzmu i niemieckiego nazizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: marsz na Rzym, pakt reoski, NSDAP, duce, „Mein Kampf”, Führer, SS, Gestapo, indoktrynacja, propaganda, ustawy norymberskie, obóz koncentracyjny – zna daty: marszu na Rzym (X 1922 r.), konferencji w Locarno (1925 r.), wprowadzenia ustaw norymberskich (1935 r.) – przedstawia genezę włoskiego faszyzmu i niemieckiego nazizmu – wskazuje etapy przejmowania	– wyjaśnia znaczenie terminów: Narodowa Partia Faszystowska, „czarne koszule”, pucz monachijski, „noc długich noży”, Wehrmacht, SA, Hitlerjugend, „noc kryształowa”, – zna daty: puczu w Monachium (1923 r.), „nocy długich noży” (1934 r.), remilitaryzacji Nadrenii (1936 r.), „nocy kryształowej” (1938 r.) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josepha Goebbelsa, – wskazuje na	– wyjaśnia znaczenie terminów: Związki Włoskich Kombatantów, pakty lateraoskie, funkcjonalizm, eugenika, eutanazja, sterylizacja – zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919 r.), podpisania paktów lateranskich (1929 r.), – identyfikuje postacie: Tomasza Manna, Ericha Marii Remarque’a, Paula von Hindenburga – porównuje faszyzm z nazizmem,	– identyfikuje postacie: Josepha Artura Gobineau, Houstona Chamberlaina, Fryderyka Nietzschego, Alfreda Rosenberga, Franza von Papena, Miklósa Horthy’ego – przedstawia i porównuje stanowisko faszystów i nazistów wobec Kościoła

			władzy przez B. Mussoliniego we Włoszech i A. Hitlera w Niemczech	mapie Europy przykłady panstw demokratycznych, autorytarnych i totalitarnych – charakteryzuje stosunki Republiki Weimarskiej z krajami europejskimi – charakteryzuje i porównuje funkcje panstwa w syste-mie faszystowskim i nazistowskim	uwzględniając kwestie organizacji panstwa, ideologii oraz polityki wobec społeczenstwa	
4. ZSRR w okre-sie międzywojenny m	– ekspansja terytorialna Rosji Radzieckiej i utworzenie ZSRR – funkcjonowanie gospodarki komunistycznej – przejęcie władzy i rządy Józefa Stalina – industrializacja i kolektywizacja w ZSRR – Wielki Głód	– wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki – identyfikuje postacie: Włodzimierza Lenina, Józefa Stalina – podaje podstawowe cechy stalinizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: kolektywizacja, industrializacja, gospodarka planowa, łagry, Gułag, NKWD – zna daty: utworzenia ZSRR (XII 1922 r.), przejęcia władzy przez J. Stalina	– wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, Nowa Ekonomiczna Polityka (NEP), układ w Rapallo, kułak, kołchoz, sowchoz, Wielki Głód, WKP(b), wielka czystka – zna daty:	– wyjaśnia znaczenie terminów: Komsomoł, Komintern – zna datę utworzenia Kominternu (1919 r.) – identyfikuje postacie: Nikołaja Bucharina, Grigorija	– wyjaśnia znaczenie terminu OGPU – przedstawia podobieostwa i różnice systemów demokratycznych, autorytarnych i totalitarnych w Europie

	– społeczeostwo radzieckie – terror komunistyczny – polityka ZSRR wobec Niemiec – cele i zadania Kominternu		(1924 r.) – podaje genezę stalinizmu – opisuje politykę gospodarczą i społeczną w ZSRR	wprowadzenia NEP (1921 r.), układu w Rapallo (IV 1922 r.), Wielkiego Głodu (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938) – identyfikuje postad Lwa Trockiego – wskazuje na mapie kierunki ekspansji Rosji Radzieckiej do 1922 r. – opisuje funkcje paostwa w systemie stalinowskim – przedstawia przyczyny i przejawy terroru stalinowskiego – opisuje stosunki radziecko-niemieckie	Zinowiewa, Pawlika Morozowa – określa główne cele radzieckiej polityki zagranicznej – ocenia skutki przymusowej industrializacji i kolektywizacji w ZSRR	

5. Kultura okresu Międzywojen-nego	– emancypacja kobiet i kryzys rodziny – sekularyzacja społeczenstwa – rozwój techniki – początki kultury masowej – mass media – nowe kierunki w architekturze, sztuce i nauce	– wyjaśnia znaczenie terminów: emancypacja, mass media, kultura masowa – wymienia przełomowe osiągnięcia techniki – podaje przyczyny powstania kultury masowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: „bunt mas”, produkcja taśmowa, egalitaryzm – identyfikuje postacie: Zygmunta Freuda, Walta Disneya, Charliego Chaplina – przedstawia przyczyny kryzysu tradycyjnej rodziny – charakteryzuje wpływ mass mediów na postawę społeczenstwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: elektryfikacja, psychoanaliza, modernizm, kubizm, ekspresjonizm, surrealizm, socrealizm, – identyfikuje postacie: Salvadora Dalego, Orsona Wellesa – wyjaśnia związki ideologii politycznych z przykładami artystycznych i architektonicznych	– wyjaśnia znaczenie terminów: teoria względności, abstrakcjonizm, futuryzm, dadaizm, funkcjonalizm, katastrofizm, egzystencjalizm, Bauhaus – identyfikuje postacie: Charlesa Lindbergha, Coco Chanel, Edwarda Muncha, Siergieja Eisensteina, Leni Riefenstahl, Rudolfa Valentino, Grety Garbo, Poli Negri, – opisuje zasady urbanistyki według Karty atenskiej	– identyfikuje postacie: Oswalda Spenglera, Waltera Gropiusa – charakteryzuje i ocenia wpływ przemian w życiu społecznym i kulturalnym na przeobrażenia polityczne Europy

6. Świat na drodze ku wojnie	– militaryzacja Niemiec – ekspansja Japonii i japonskie zbrodnie w Chinach – polityka zagraniczna Włoch – wojna domowa w Hiszpanii i kontekst międzynarodowy tego konfliktu – Anschluss Austrii – układ monachijski – kształtowanie się osi Berlin–Rzym–Tokio – ostatnie dni pokoju w 1939 r. (utworzenie Protektoratu Czech i Moraw, włączenie Kłajpedy do III Rzeszy)	– wyjaśnia znaczenie terminów: militaryzacja, panstwa osi, Anschluss – zna daty: powstania osi (1936-1937), Anschlussu Austrii (III 1938 r.), zajęcia Czechosłowacji przez III Rzeszę (III 1939 r.) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Benita Mussoliniego – wskazuje na mapie panstwa osi – omawia etapy ekspansji Niemiec w Europie	– wyjaśnia znaczenie terminów: pakt antykominternowski, front ludowy, frankiści – zna daty wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939) – identyfikuje postac Francisca Franco – wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie w latach 30. XX w. – charakteryzuje przyczyny militarystycznej polityki Niemiec, Japonii i Włoch – omawia założenia agresywnej polityki Włoch, Niemiec i Japonii – przedstawia	– wyjaśnia znaczenie terminów: remilitaryzacja Nadrenii, sankcje gospodarcze, Falanga, Brygady Międzynarodowe, konferencja w Monachium, appeasement – zna daty: wystąpienia Niemiec z Ligi Narodów (1933 r.), przejęcia Zagłębia Saary przez Niemcy (1935 r.), remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny włosko-abisynskiej (1935-1936), konferencji monachijskiej (IX 1938 r.) – identyfikuje postacie: Neville'a Chamberlaina, Édouarda	– wyjaśnia znaczenie terminów: cesarstwo Mandżukuo, Marchia Wschodnia (Ostmark), Legion Condor, karliści – zna daty: obalenia monarchii w Hiszpanii (1931 r.), zdobycia Mandżurii (1931 r.), wystąpienia Japonii z Ligi Narodów (1933 r.), inwazji japonskiej w Chinach (1937 r.), zajęcia Albanii przez Włochy (1939 r.), zajęcia Kłajpedy przez III Rzeszę (1939 r.) – identyfikuje postacie: Engelberta	– identyfikuje postacie: Hajle Sellasje, Antonio Salazara, Buenaventury Durruti'ego, Kurta von Schuschnigga, Arthura Seyss-Inquarta – opisuje rozbudowę niemieckiej armii w okresie międzywojennym na tle sił Wielkiej Brytanii i Francji – opisuje przebieg wybranego konfliktu zbrojnego prowadzonego poza Europą w latach 30. XX w.

			genezę i skutki hiszpanskiej wojny domowej – przedstawia najważniejsze założenia polityki Wielkiej Brytanii i Francji w przededniu II wojny światowej światowej	Daladiera – wskazuje na mapie zmiany terytorialne na świecie w latach 30. XX w. – omawia proces militaryzacji III Rzeszy – przedstawia przebieg hiszpanskiej wojny domowej – charakteryzuje stosunki dyplomatyczne wielkich mocarstw w przededniu II wojny światowej – omawia czynniki polityczne, społeczne i gospodarcze wpływające na genezę II wojny	Dollfussa, ks. Józefa Tiso – wyjaśnia przyczyny sukcesów panstw faszystowskich w latach 1935–1939 – określa uwarunkowania polityki panstw europejskich wobec Hitlera	

ROZDZIAŁ II: II RZECZPOSPOLITA						
1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	– tworzenie się lokalnych ośrodków polskiej władzy – ziemie polskie pod koniec I wojny światowej (lokalne ośrodki władzy) – odzyskanie niepodległości 11 listopada 1918 r. (przekazanie władzy Józefowi Piłsudskiemu, rządy Jędrzeja Moraczewskiego i Ignacego Paderewskiego) – ententa a sprawa polska (postanowienia traktatu wersalskiego wobec Polski) – trudne początki niepodległości	– wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowy Naczelnik Panstwa, unifikacja – zna datę przejęcia władzy wojskowej przez J. Piłsudskiego (11 XI 1918 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – omawia rolę J. Piłsudskiego oraz R. Dmowskiego w odbudowie panstwa polskiego – wyjaśnia, z czego wynikały trudności w unifikacji ziem polskich	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Regencyjna, Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, Komitet Narodowy Polski – zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (XI 1918 r.), powstania rządu I. J. Paderewskiego (I 1919 r.) – identyfikuje postacie: Ignacego Daszynskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – omawia przyczyny przejęcia władzy w Polsce przez Józefa Piłsudskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: parcelacja, Polska Komisja Likwidacyjna, Komisariat Naczelnej Rady Ludowej – zna datę powstania rządu J. Moraczewskiego (XI 1919 r.) – identyfikuje postad Jędrzeja Moraczewskiego – przedstawia genezę odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r. – charakteryzuje program reform politycznych i ekonomicznych zapowiadany przez Tymczasowy Rząd	– wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa Księstwa Cieszynskiego – ocenia skutki polityczne, gospodarcze i militarne traktatu wersalskiego dla Polski – wyjaśnia wpływ panstw ententy na politykę Polski	– podaje przyczyny różnic w sposobie przejmowania władzy przez Polaków na poszczególnych terenach rodzącej się II Rzeczypospolitej

			– przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące Polski	Ludowy Republiki Polskiej – ocenia rolę Józefa Piłsudskiego oraz Romana Dmowskiego w odbudowie panstwa polskiego		
2. Walki o granicę wschodnią	– wizje paostwa oraz koncepcje polskich granic Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego – spór polsko-ukrainski o Galicję Wschodnią – wojna polsko-bolszewicka (wyprawa na Kijów, ofensywa bolszewików od czerwca 1920 r., Bitwa Warszawska, pokój w Rydze) – kwestia	– wyjaśnia znaczenie terminu Bitwa Warszawska – zna datę Bitwy Warszawskiej (13-16 VIII 1920 r.) – wskazuje na mapie tereny kształtującej się II Rzeczypospolitej – omawia znaczenie Bitwy Warszawskiej 1920 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Orlęta Lwowskie, bunt Żeligowskiego, pokój ryski – zna daty: wojny polsko-ukrainskiej (1918-1919), buntu Żeligowskiego (X 1920 r.), pokoju ryskiego (18 III 1921 r.) – identyfikuje postad gen.	– wyjaśnia znaczenie terminów: Błękitna Armia, linia Curzona, Litwa Środkowa – zna daty: układu z S. Petlurą (IV 1920 r.), wyprawy kijowskiej (V 1920 r.), bitwy pod Komarowem (VIII 1920 r.), bitwy niemenskiej (IX 1920 r.), włączenia Litwy Środkowej do Polski (1922 r.) – identyfikuje postacie: gen. Józefa Hallera,	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Obrony Panstwa, Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski, Ukraioska Republika Ludowa (URL), Zachodnioukrains ka Republika Ludowa (ZURL), – zna datę powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920 r.) – identyfikuje	– identyfikuje postac ks. Ignacego Skorupki – porównuje siły militarne Polski i Rosji Radzieckiej w wojnie polsko-bolszewickiej – omawia propagandowy aspekt wojny polsko-bolszewickiej, w tym Bitwy Warszawskiej

	Wilenszczyzny (bunt gen. Lucjana Żeligowskiego i problem Litwy Środkowej, stosunki polsko-litewskie)		Lucjana Żeligowskiego – wskazuje na mapie przebieg granicy wschodniej II Rzeczypospolitej według pokoju ryskiego – prezentuje koncepcje polskiej granicy wschodniej – określa etapy walki o polską granicę wschodnią – przedstawia postanowienia traktatu ryskiego z 1921 r.	Symona Petlury, Michaiła Tuchaczewskiego, Władysława Grabskiego, Wincentego Witosa – wskazuje na mapie: linię Curzona, główne kierunki uderzeo wojsk bolszewickich i polskich w sierpniu i wrześniu 1920 r. – określa główne przyczyny i etapy konfliktu polsko-bolszewickiego – charakteryzuje politykę panstw ententy wobec wojny polsko-bolszewickiej	postacie: Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżynskiego, Siemiona Budionnego – przedstawia genezę konfliktu polsko-ukrainskiego – przedstawia genezę i skutki polsko-litewskiego	
3. Walka o zachodnią i południową granicę	– sytuacja w zaborze pruskim – przebieg i skutki powstania wielkopolskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie	– wyjaśnia znaczenie terminu: Polska Organizacja Wojskowa	– zna daty: I powstania śląskiego (VIII 1919 r.), zaślubin	– wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Ambasadorów	– ocenia postawę aliantów wobec walk Polaków o granicę zachodnią i

	– zaślubiny Polski z morzem – trzy powstania i plebiscyt na Górnym Śląsku – plebiscyty na Warmii, Mazurach i Powiślu – konflikt o Śląsk Cieszynski	wielkopolskie, powstania śląskie – zna daty powstania wielkopolskiego (XII 1918 r.–II 1919 r.), powstan śląskich (1919–1921) – wskazuje na mapie tereny objęte powstaniami – omawia skutki powstania wielkopolskiego – przedstawia skutki powstan śląskich	– zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (VII 1920 r.), plebiscytu na Górnym Śląsku (III 1921 r.) – identyfikuje postac Wojciecha Korfantego – wskazuje na mapie terytoria przyznane Polsce na mocy traktatu wersalskiego i objęte plebiscytami – podaje decyzje, jakie zapadły na mocy traktatu wersalskiego dla sprawy polskiej – omawia przyczyny powstania wielkopolskiego – przedstawia przyczyny powstan śląskich	Polski z morzem (II 1920 r.), II powstania śląskiego (VIII 1920 r.), III powstania śląskiego (V 1921 r.), uznania granic Polski przez aliantów (1923 r.) – identyfikuje postac gen. Józefa Hallera – wskazuje na mapie: Zaolzie, Śląsk Cieszyoski i Górny Śląsk – omawia przebieg powstania wielkopolskiego – przedstawia przebieg powstan śląskich – wymienia czynniki decydujące o przegranej Polski w plebiscytach na Górnym Śląsku, Warmii, Mazurach	– zna daty: zajęcia Śląska Cieszynskiego przez Czechosłowację (1919 r.), konferencji w Spa (1920 r.) – identyfikuje postacie: Stanisława Taczaka, Józefa Dowbora-Muśnickiego – wyjaśnia przyczyny, przebieg i skutki sporu polsko-czeskiego o Zaolzie	południową

				i Powiślu – omawia na podstawie źródeł statystycznych podział Górnego Śląska i wyjaśnia znaczenie tego regionu dla gospodarki i rozwoju II Rzeczypospolitej		
4. Rządy parlamentarne	– pierwsze wybory parlamentarne i mała konstytucja – polska scena polityczna (przed zamachem majowym) – charakterystyka konstytucji marcowej – elekcja prezydenta i zabójstwo Gabriela Narutowicza – reformy Władysława Grabskiego i reforma	– wyjaśnia znaczenie terminu konstytucja marcowa – zna datę uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – przedstawia założenia ustrojowe konstytucji	– wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, mała konstytucja, reforma walutowa – zna daty: wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919 r.), uchwalenia małej konstytucji (II 1919 r.), wyborów pierwszego prezydenta II Rzeczypospolitej (XII 1922 r.), reformy walutowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, wojna celna – zna daty reform rolnych (1920 r., 1925 r.) – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Ignacego Daszynskiego – opisuje uprawnienia Naczelnika Panstwa Polskiego – wymienia zasady	– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrasygnata, getto ławkowe, *numerus clausus*, UNDO, OUN – omawia scenę polityczną II Rzeczpospolitej i, korzystając ze schematów oraz z innych źródeł, analizuje jej przemiany w latach 1919–1926 – ocenia rządy parlamentarne w	– opisuje przebieg i ocenia skutki polityczne pierwszych wyborów prezydenckich dla panstwa polskiego

	rolna – mniejszości narodowe w II Rzeczypospolitej – charakterystyka rządów parlamentarnych (1919–1926)	marcowej	(1923 r.) – identyfikuje postacie: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Władysława Grabskiego – omawia rolę sejmu, rządu i prezydenta w konstytucji marcowej – przedstawia zakres praw obywatelskich zapisanych w konstytucji marcowej – podaje cele i skutki reform Władysława Grabskiego	ustrojowe małej konstytucji – przedstawia założenia oraz przebieg reformy rolnej – charakteryzuje z wykorzystaniem źródeł statystycznych oraz kartograficznych podział narodowościowy i wyznaniowy ludności II Rzeczypospolitej	Polsce w latach 1919–1926	
5. Zamach majowy i rządy sanacji	– kryzys rządów parlamentarnych – przyczyny i przebieg zamachu majowego – nowela sierpniowa	– wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa	– wyjaśnia znaczenie terminów: partyjniactwo, piłsudczycy, nowele sierpniowe	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Inspektor Sił Zbrojnych (GISZ),	– wyjaśnia znaczenie terminów: Obóz Zjednoczenia Narodowego, Front Morges,	– identyfikuje postacie: Bronisława Pierackiego, Adama Koca – ocenia

	i konstytucja kwietniowa – rządy sanacyjne za życia Piłsudskiego – próby konsolidacji opozycji, utworzenie Centrolewu, kongres krakowski – represyjna polityka obozu sanacyjnego wobec opozycji politycznej, wybory i proces brzeski, Bereza Kartuska – walka o władzę w obozie sanacji po śmierci Piłsudskiego – polski autorytaryzm na tle europejskim	– zna daty: rozpoczęcia przewrotu majowego (12 V 1926 r.), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935 r.) – identyfikuje postac Józefa Piłsudskiego – charakteryzuje najważniejsze założenia konstytucji kwietniowej	– zna daty: wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta (VI 1926 r.), przyjęcia nowel sierpniowych (2 VIII 1926 r.) – identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Józefa Becka – podaje główne przyczyny zamachu majowego i opisuje jego bezpośrednie skutki – wymienia zmiany w konstytucji kwietniowej w stosunku do konstytucji marcowej	Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR), Centrolew, wybory brzeskie, proces brzeski, grupa pułkowników, grupa zamkowa – zna daty: powstania BBWR (1928 r.), powstania Centrolewu (1930 r.), wyborów brzeskich (1930 r.), procesu brzeskiego (1932 r.) – identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Walerego Sławka – przedstawia poglądy Józefa Piłsudskiego dotyczące polityki wewnętrznej i ustroju Polski – opisuje przebieg zamachu	Stronnictwo Pracy, ONR-Falanga – identyfikuje postac Władysława Sikorskiego – prezentuje główne ugrupowania opozycyjne w czasach rządów sanacji	wydarzenia zamachu majowego oraz rządy sanacji na tle sytuacji politycznej w Europie

				majowego – charakteryzuje znaczenie zmian ustrojowych w sierpniu 1926 r. – analizuje okoliczności wprowadzenia konstytucji kwietniowej z 1935 r. – porównuje zakres władzy prezydenta w konstytucji marcowej i kwietniowej – prezentuje przykłady łamania zasad demokracji w czasach rządów sanacji		
6. Kultura i gospodarka II Rzeczy-pospolitej	– szkolnictwo w II Rzeczypospolitej – kultura i nauka w II RP – gospodarka odrodzonej Polski i jej główne problemy	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i B, Centralny Okręg Przemysłowy – wskazuje na	– wyjaśnia znaczenie terminu: powszechny obowiązek szkolny - zna datę rozpoczęcia budowy portu w	– zna daty: reform oświatowych w II Rzeczypospolitej (1924 r., 1932 r.), budowy Centralnego	– identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Antoniego Słonimskiego, Eugeniusza Bodo,	– identyfikuje postacie: Stefana Banacha, Romana Ingardena, Floriana Znanieckiego, Jana Lechonia, Kazimierza

	– inwestycje przemysłowe i osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej (reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego – budowa Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego)	mapie obszar Polski A i B – wymienia najważniejsze osiągnięcia II Rzeczpospolitej w dziedzinie oświaty, gospodarki i kultury	Gdyni (1920 r.) – wskazuje na mapie zasięg Centralnego Okręgu Przemysłowego – identyfikuje postac Eugeniusza Kwiatkowskiego – charakteryzuje stan szkolnictwa w II Rzeczypospolitej – wymienia najważniejsze nurty w kulturze i sztuce obecne w środowisku polskich artystów w okresie międzywojennym – wymienia czynniki wpływające na utrudnienia rozwoju gospodarczego II Rzeczypospolitej – przedstawia główne założenia reform Eugeniusza	Okręgu Przemysłowego (1937 r.) – identyfikuje postacie: Stanisława Grabskiego, Janusza Jędrzejewicza, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta, Juliana Tuwima, Witolda Gombrowicza, Brunona Schulza – wskazuje na mapie okręgi przemysłowe Polski (poza COP) – ocenia reformy Stanisława Grabskiego i Janusza Jędrzejewicza – opisuje wiodące nurty w polskiej kulturze i sztuce – korzystając z różnych źródeł,	Poli Negri, Karola Szymanowskiego, Stanisława Ignacego Witkiewicza, Wojciecha Kossaka, Leona Wyczółkowskiego – omawia na przykładach uczonych i twórców dokonania polskiej nauki i kultury okresu międzywojennego w dziedzinach: matematyki, filozofii, socjologii, literatury, malarstwa, architektury, muzyki, teatru i kinematografii – ocenia realizację reform Eugeniusza Kwiatkowskiego	Wierzynskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Brunona Jasienskiego, Juliusza Osterwy, Tadeusza Wendy – porównuje sytuację ekonomiczną Polski z innymi regionami Europy i świata, uwzględniając okoliczności kryzysu gospodarczego w 1923 r. i 1929 r.

			Kwiatkowskiego	dokonuje bilansu osiągnięc gospodarczych II Rzeczypospolitej		
7. Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej	– sytuacja międzynarodowa II Rzeczypospolitej – układy w Rapallo i Locarno – polityka zagraniczna Piłsudskiego – polityka równowagi i „równych odległości”	– wyjaśnia znaczenie terminu: polityka równowagi – wskazuje na mapie sąsiadów II Rzeczypospolitej – wymienia najważniejsze cechy polskiej polityki zagranicznej w latach 1919–1939	– wyjaśnia znaczenie terminu: wojna prewencyjna – zna daty: polsko-francuskiego układu sojuszniczego (II 1921 r.), traktatu o nieagresji z ZSRR (1932 r.), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934 r.) – identyfikuje postac Józefa Becka – charakteryzuje relacje Polski z Niemcami oraz ZSRR w okresie międzywojennym	– zna daty: układu z Rumunią (III 1921 r.), układu w Rapallo (1922 r.), konferencji w Locarno (1925 r.) – przedstawia relacje Polski z sąsiadami na tle sytuacji międzynarodowej – omawia wpływ decyzji konferencji międzynarodowych na geopolityczne położenie Polski – omawia koncepcję polityki zagranicznej Józefa Piłsudskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu: Międzymorze – ocenia politykę równowagi prowadzoną przez Józefa Piłsudskiego i jego współpracowników – wyjaśnia genezę konfliktów Polski z Litwą i Czechosłowacją	– wyjaśnia znaczenie terminu: polityka prometejska – identyfikuje postacie: Tadeusza Hołówki, Hansa von Moltkego - ocenia skutki polityki prometejskiej i koncepcji Międzymorza dla stosunków Polski z sąsiadami

8. Polska w przededniu II wojny światowej	– zajęcie Zaolzia – relacje polsko-litewskie – niemieckie żądania wobec Polski w latach 1938–1939 – zacieśnienie współpracy z Wielką Brytanią i Francją – pakt Ribbentrop-Mołotow – sojusz z Wielką Brytanią – aktywizacja polskiego społeczenstwa w przededniu wojny	– wyjaśnia znaczenie terminu: pakt Ribbentrop-Mołotow – zna datę zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939 r.) – charakteryzuje postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow – wymienia sojuszników Polski w przededniu II wojny światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: sojusz gwarancyjny, „korytarz eksterytorialny” – zna datę podpisania sojuszu polsko-brytyjskiego (25 VIII 1939 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Becka, Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa – przedstawia główne założenia polskiej polityki zagranicznej za czasów ministra Józefa Becka – wyjaśnia źródła napięc między Polską a jej sąsiadami	– zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938 r.) – identyfikuje postac Józefa Lipskiego – podaje w kolejności chronologicznej najważniejsze wydarzenia polityki zagranicznej Polski w latach 1938–1939 – ocenia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow	– wyjaśnia znaczenie terminów: Fundusz Obrony Narodowej, Fundusz Obrony Morskiej – zna datę incydentu granicznego między Polską a Litwą (1938 r.) – ocenia stan uzbrojenia polskiej armii w 1939 r.	– charakteryzuje przykłady darowizn polskiego społeczenstwa na rzecz wzmocnienia obronności kraju przed II wojną światową

ROZDZIAŁ III: II WOJNA ŚWIATOWA						
1. Kampania polska	– prowokacje niemieckie i pierwsze strzały – bitwa graniczna – bitwa nad Bzurą – wypowiedzenie wojny Niemcom przez Wielką Brytanię i Francję („dziwna wojna” na Zachodzie) – przebieg kampanii polskiej – wkroczenie wojsk sowieckich na ziemie II Rzeczypospolitej – ewakuacja władz polskich do Rumunii – obrona i kapitulacja Warszawy, zakonczenie walk – straty ludności	– wyjaśnia znaczenie terminu: wojna błyskawiczna (blitzkrieg) – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939 r.), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939 r.) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina – opisuje etapy wojny obronnej Polski	– wyjaśnia znaczenie terminów: „Fall Weiss”, bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939 r.), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939 r.), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939 r.) – identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzynskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzen armii	– wyjaśnia znaczenie terminów: „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP) – zna daty: bitwy pod Mokrą (1 IX 1939 r.), bitwy pod Wizną (8-10 IX 1939 r.), bitwy nad Bzurą (9-22 IX 1939 r.), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939 r.), kapitulacji Helu (2 X 1939 r.), bitwy pod Kockiem (5 X 1939 r.) – identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka	– wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy Specjalne (Einsatzgruppen) – identyfikuje postacie: Heinza Guderiana, Tadeusza Kutrzeby, Władysława Bortnowskiego, Juliusza Rómmla – prezentuje założenia polityki Wielkiej Brytanii i Francji wobec konfliktu polsko-niemieckiego – korzystając z różnych źródeł, przedstawia stosunek sił ZSRR, Niemiec i Polski	– identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Władysława Langnera, Józefa Unruga – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

			niemieckiej i radzieckiej – wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych w czasie wojny obronnej Polski	Kleeberga – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy – omawia wkroczenie wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop-Mołotow – omawia decyzje polityczne władz II Rzeczypospolitej na tle wydarzen militarnych podczas kampanii polskiej		
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina	– ekspansja Związku Radzieckiego (wojna zimowa, aneksja panstw bałtyckich	– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Anglię, kolaboracja – zna daty: ataku	– wyjaśnia znaczenie terminu: Linia Maginota – zna datę napaści niemieckiej na	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, „Fall Gelb”, paostwo	– wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, Niezależne	– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Mannerheima, Spitfire,

	i Besarabii) – napaść III Rzeszy na Danię i Norwegię – ofensywa niemiecka w Europie Zachodniej – klęska Francji – okupacja Francji, powstanie panstwa Vichy, utworzenie Komitetu Wolnej Francji gen. Charles'a de Gaulle'a – bitwa o Anglię – wojna na Bałkanach	III Rzeszy na Francję (maj 1940 r.), bitwy o Anglię (VII–X 1940 r.) – omawia znaczenie zwycięstwa Wielkiej Brytanii i jej sojuszników w bitwie o Anglię	Danię i Norwegię (IV 1940 r.), wypowiedzenia przez Włochy wojny Francji i Wielkiej Brytanii (10 V 1940 r.) – identyfikuje postad Winstona Churchilla – wskazuje na mapie kierunki agresji sowieckiej, niemieckiej i włoskiej – charakteryzuje cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941 – wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w	marionetkowe, panstwo Vichy, operacja „Lew morski", RAF – zna daty: wojny radziecko-finskiej (XI 1939 r.–III 1940 r.), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRR (VI 1940 r.), zawieszenia broni w Compiègne (22 VI 1940 r.), ataku Włoch na Grecję (X 1940 r.), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941 r.) – identyfikuje postacie: Charles'a de Gaulle'a, Hermanna Göringa – przedstawia ekspansję ZSRR w latach 1939–1941 – opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941 – omawia sytuację	Panstwo Chorwackie, ustasze – zna datę ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940 r.) – identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe'a Pétaina – omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRR w 1940 r. – opisuje przebieg bitwy o Anglię, uwzględniając uzbrojenie obu stron konfliktu oraz sytuację ludności cywilnej Londynu – charakteryzuje sytuację na Bałkanach w latach 1939–1941	Messerschmitt – identyfikuje postacie: Carla Gustafa Mannerheima, Ante Pavelicia – wyjaśnia znaczenie zawarcia zawieszenia broni w Compiègne w czerwcu 1940 r. – prezentuje okoliczności zniszczenia francuskiej morskiej floty wojennej w 1940 r. – ocenia sytuację polityczną w Europie w 1941 r.

			1940 r. – wymienia sojuszników paostw osi, którzy przystąpili do współpracy w latach 1939–1941	militarną i polityczną Wielkiej Brytanii i krajów demokratycznych po klęsce Francji w 1940 r.		
3. Wojna Niemiec z ZSRR	– plan „Barbarossa” i wybuch wojny niemiecko-radzieckiej – wielka wojna ojczyźniana, sukcesy Niemców do grudnia 1941 r. – obrona Leningradu – bitwa pod Stalingradem – bitwa na Łuku Kurskim – stosunek ludności cywilnej na terenach zajmowanych przez III Rzeszę do niemieckiego okupanta	– wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa” – zna datę agresji Niemiec na ZSRR (22 VI 1941 r.) – przedstawia etapy wojny niemiecko-radzieckiej	– wyjaśnia znaczenie terminu: wielka wojna ojczyźniana – zna daty: bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941 r.), bitwy pod Stalingradem (XII 1942 r. – II 1943 r.) – identyfikuje postac Gieorgija Żukowa – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRR: pod Moskwą i pod Stalingradem – przedstawia uwarunkowania	– wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, lend-lease act – zna daty: objęcia ZSRR pomocą w ramach lend-lease act (VII 1941 r.), blokady Leningradu (1941-1944), bitwy na Łuku Kurskim (VII-VIII 1943 r.) – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRR: blokadę Leningradu i bitwę na Łuku Kurskim – przedstawia	– wyjaśnia znaczenie terminów: „droga życia”, operacja „Cytadela”, Waffen SS „Galizien” – identyfikuje postac Fridericha von Paulusa – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRR	– wyjaśnia znaczenie terminów: Katiusza, T 34, Tygrys, Pantera, „pepesza”, Ił-2 – identyfikuje postac Richarda Sorgego – opisuje potencjał wojenny stron konfliktu, ich taktykę oraz uzbrojenie

			prowadzenia działań wojennych na terenie ZSRR – charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców	przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – analizuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRR		
4. Polityka okupacyjna Niemiec	– założenia polityki rasowej III Rzeszy – polityka niemiecka wobec Żydów – Holokaust – postawy ludności wobec Holokaustu – ruch oporu w krajach okupowanych – kolaboracja z okupantem niemieckim – zbrodnie hitlerowskie w okupowanych krajach	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obozy koncentracyjne – przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji	– wyjaśnia znaczenie terminów: polityka rasowa, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, gwiazda Dawida, obozy pracy, obozy śmierci, komory gazowe – zna daty: konferencji w Wannsee (1942 r.), powstania w getcie warszawskim (IV 1943 r.)	– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzen życiowa” (Lebensraum), „Szoah”, szmalcownicy, – identyfikuje postac Jana Karskiego – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie i na ziemiach polskich – wyjaśnia, jakimi sposobami	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschodni, Babi Jar, „Żegota”, Żydowska Organizacja Bojowa, rodzina Ulmów, Jedwabne, Ponary, Résistance, tzw. bitwa o szyny, czetnicy – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tita, Władysława	– identyfikuje postacie: Juliana Grobelnego, Draży Mihailovicia – podaje przykłady i ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu

			– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Adolfa Eichmanna, Janusza Korczaka – przedstawia wpływ hitlerowskiej polityki rasowej i narodowościową na postawy ludności okupowanej Europy – korzystając z różnych źródeł, omawia bilans Holokaustu	ludnośd terenów okupowanych niosła pomoc Żydom – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu	Bartoszewskiego – porównuje sytuację ludności na terytoriach podbitych przez Niemców	
5. Wojna poza Europą	– imperialne plany Włochów, walki w Afryce – koniec walk w Afryce – wojna na Atlantyku w latach 1941–1943 – atak Japonczyków na Pearl Harbor i znaczenie	– wyjaśnia znaczenie terminu: wojna na Pacyfiku – zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941 r.) – identyfikuje postad Franklina Delano Roosevelta – wymienia	– wyjaśnia znaczenie terminów: Afrika Korps, bitwa o Atlantyk, pakt trzech, wilcze stada – zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940 r.), oblężenia Tobruku	– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, lotniskowiec – zna daty: ataku Włoch na Egipt (IX 1940 r.), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (II 1941 r.), kapitulacji wojsk włoskich i	– wyjaśnia znaczenie terminów: operacja „Torch”, operacja „Tora! Tora! Tora!” – zna daty: zajęcia Azji Południowo-Wschodniej przez Japonię (1942 r.), walk o	– opisuje taktykę i uzbrojenie stron konfliktu w Afryce, Azji oraz na morzach i oceanach

	przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny – ofensywa Japonii w Azji – zmagania na Pacyfiku w latach 1941–1943	główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne	(IV–XI 1941 r.), bitwy pod El-Alamejn (X-XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942 r.) – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie poszczególnych rejonów, będących teatrem wojny	niemieckich w Afryce (V 1943 r.), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942 r.) – identyfikuje postacie: Erwina Rommla, Dwighta Davida Eisenhowera – omawia przebieg walk w Afryce i Azji – omawia działania wojenne na morzach i oceanach	Guadalcanal (VIII 1942 r.–II 1943 r.) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery'ego, Karla Dönitza, Isoroku Yamamoto – wymienia i ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny	
6. Droga do zwycięstwa	– powstanie Wielkiej Koalicji – konferencje Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie – desant aliantów na Sycylii i we Włoszech – ofensywa radziecka od 1944 do początku 1945 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta atlantycka, wielka koalicja, porządek jałtanski – zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (14 VIII 1941 r.), konferencji jałtaoskiej (4–11 II	– wyjaśnia znaczenie terminów: bezwarunkowa kapitulacja, konferencja w Teheranie, Wielka Trójka, operacja „Overlord", taktyka „żabich skoków", kamikadze	– wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Casablance, naloty dywanowe, operacja „Market Garden", linia Gustawa, Wał Pomorski – zna daty: konferencji w	– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Gotów, marines – zna daty: zawieszenia broni na froncie włoskim (IX 1943 r.), bitwy o Leyte (X 1944 r.), spotkania wojsk amerykaoskich i	– opisuje strategię oraz uzbrojenie stron konfliktu

	– desant w Normandii – droga do Berlina i kapitulacja Niemiec – ofensywa USA na Dalekim Wschodzie w 1945 r. – atak atomowy na Hiroszimę i Nagasaki, kapitulacja Japonii	1945 r.), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8 V 1945 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji	– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943 r.), operacji Overlord (6 VI 1944 r.), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945 r.), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945 r.) – określa decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki – przedstawia przełomowe bitwy II wojny światowej w Europie w latach 1943–1945 i lokalizuje je na mapie	Casablance (I 1943 r.), upadku rządu B. Mussoliniego (VII 1943 r.), ofensyw Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 r. i I 1945 r.), bitwy na Morzu Filipinskim (VI 1944 r.), kontrofensywy niemieckiej w Ardenach (XII 1944 r.), operacji berlinskiej (IV 1945 r.), zdobycia Berlina (2 V 1945 r.) – opisuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944–1945 – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw	radzieckich w Torgau (IV 1945 r.) – identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, George'a Pattona, Douglasa MacArthura, Alfreda Jodla, Wilhelma Keitela, Pietra Badoglia, Hirohito – ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii	

				w czasie II wojny światowej		
ROZDZIAŁ IV: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ						
1. Okupowana Polska	– podział administracyjny ziem polskich przez okupantów – współpraca niemiecko-radziecka od IX 1939 r. – polityka III Rzeszy wobec Polaków (eksterminacja elity narodowej, zbrodnie dokonywane za wkraczającą armią niemiecką, wysiedlenia, wywózki do pracy w Niemczech) – polityka ZSRR wobec Polaków – deportacje ludności polskiej w głąb ZSRR – zbrodnia	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, deportacja, sowietyzacja – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i radziecką – charakteryzuje główne cele niemieckiej i radzieckiej polityki okupacyjnej	– wyjaśnia znaczenie terminów: układ o granicach i przyjaźni, łapanka, volkslista, akcja AB – zna daty podpisania układu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939 r.), akcji AB (V–VI 1940 r.), zbrodni katynskiej (IV–V 1940 r.) – wskazuje na mapie miejsca: masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRR – podaje przykłady	– wyjaśnia znaczenie terminów: „gadzinówka”, Sonderaktion „Krakau”, „granatowa policja”, referendum, paszportyzacja – zna daty: Sonderaktion „Krakau” (XI 1939 r.), paszportyzacji (1940 r.), deportacji Polaków w głąb ZSRR (II, IV i VI 1940 r. oraz V/VI 1941 r.) – identyfikuje postad Hansa Franka – porównuje niemiecką i	– identyfikuje postac Wandy Wasilewskiej – przedstawia przyczyny deportacji Polaków w głąb ZSRR	– podaje nazwiska zasłużonych osób, które stały się ofiarami terroru niemieckiego i radzieckiego

	katynska		terroru radzieckiego i niemieckiego – omawia przebieg zbrodni katynskiej	radziecką politykę okupacyjną wobec społeczenstwa polskiego – opisuje warunki transportu i życia deportowanych		
2. Władze polskie podczas II wojny światowej	– polski rząd na emigracji – Polskie Panstwo Podziemne – polityczne podziały ruchu oporu – układ Sikorski–Majski – ujawnienie zbrodni katynskiej, zerwanie przez ZSRR stosunków z rządem polskim – katastrofa gibraltarska, objęcie funkcji premiera przez Stanisława Mikołajczyka – powołanie polskich władz	– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, Polskie Panstwo Podziemne – identyfikuje postac Władysława Sikorskiego – charakteryzuje działalnośd Polskiego Panstwa Podziemnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: Delegat Rządu RP na Kraj, Armia Krajowa (AK), Rada Jedności Narodowej (RJN), partyzantka, sabotaż, dywersja, układ Sikorski-Majski, armia Andersa, sprawa katynska, katastrofa gibraltarska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939 r.), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941 r.),	– wyjaśnia znaczenie terminów: oddział Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), cichociemni, Kedyw, Polska Partia Robotnicza (PPR), Krajowa Rada Narodowa (KRN), Armia Ludowa (AL) – zna daty: powstania ZWZ (XI 1939 r.), powstania PPR (I 1942 r.), powstania KRN (XII 1943 r./I 1944 r.) – identyfikuje	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Narodowa RP, BIP, Związek Odwetu, organizacja „Wachlarz”, Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Grupa Inicjatywna, Związek Patriotów Polskich (ZPP) – zna datę powstania ZPP (III 1943 r.) – identyfikuje postacie: Augusta Emila Fieldorfa, Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego,	– identyfikuje postacie: Pawła Findera, Marcelego Nowotki, Zygmunta Berlinga, Bolesława Bieruta, Franza Kutschery – wielostronnie, z uwzględnieniem sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej, prezentuje działalnośc polskiego rządu emigracyjnego

	komunistycznych w ZSRR		powstania AK (II 1942 r.), powstania RJN (I 1944 r.), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRR (25 IV 1943 r.), katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943 r.) – identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – omawia założenia układu Sikorski–Majski – wyjaśnia okoliczności i przyczyny zerwania przez	postacie: Henryka Dobrzanskiego, Stefana Grota-Roweckiego, Tadeusza Komorowskiego-Bora, Kazimierza Sosnkowskiego – charakteryzuje najważniejsze akcje ZWZ, przekształconego w AK – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRR Armii Polskiej gen. Władysława Andersa – opisuje polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – wymienia tworzące się w ZSRR i w kraju ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych – charakteryzuje	Cyryla Ratajskiego, Franza Kutschery – ocenia politykę Sikorskiego wobec ZSRR oraz politykę Wielkiej Trójki wobec sprawy polskiej	

			ZSRR stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie	postawę polskich komunistów w czasie II wojny światowej		
3. Społeczeostwo polskie pod okupacją	– walka okupantów z polskością i rabunek dzieci – zagłada polskich Żydów – społeczenstwo polskie pod okupacją niemiecką – postawy ludności wobec okupantów – konflikty etniczne na Kresach Wschodnich (konflikt na Wołyniu)	– wyjaśnia znaczenie terminu: zsyłki – porównuje cele oraz metody polityki niemieckiej i radzieckiej w okupowanej Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminu: Sprawiedliwy wśród Narodów Świata – zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 IV 1943 r.), rzezi wołynskiej (1943 r.) – identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej – analizuje straty ludności żydowskiej na ziemiach polskich na podstawie różnych źródeł – opisuje walkę z	– wymienia znaczenie terminu: Ukrainska Powstancza Armia (UPA) – zna daty: powstania UPA (1942 r.), październik 1939 r., marzec 1940 r., listopad 1942 r., 17 marca 1942 r., IV–V 1943 r., lipiec 1943 r. – wskazuje na mapie miejsca niemieckich obozów koncentracyjnych i obozów śmierci na ziemiach polskich – opisuje przebieg powstania w getcie	– identyfikuje postacie: Szmula Zygielbojma, Jürgena Stroopa – porównuje sytuację i postawę narodu polskiego wobec okupantów z sytuacją i postawami innych europejskich narodów wobec okupantów	– ocenia stosunek panstw zachodnich do Holokaustu

			polskością prowadzoną przez obu okupantów – przedstawia politykę okupanta wobec narodu żydowskiego	warszawskim – przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego – opisuje przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukrainskiego na Kresach Wschodnich		
4. Powstanie warszawskie	– plan „Burza” i przyczyny powstania warszawskiego – wybuch powstania – przebieg i zakonczenie walk powstanczych – polityka Wielkiej Trójki wobec powstania – skutki powstania – ocena powstania	– wyjaśnia znaczenie terminu: godzina „W” – zna datę powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944 r.) – przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Burza”, zrzuty – identyfikuje postac Tadeusza Komorowskiego-Bora – wyjaśnia, na czym polegał plan „Burza” – opisuje przebieg walk powstanczych	– identyfikuje postac Antoniego Chruściela-Montera – omawia sposób traktowania jenców i ludności cywilnej przez obie strony konfliktu – prezentuje postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego	– identyfikuje postacie: Augusta Emila Fieldorfa, Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, Ludwiga Fischera – korzystając z różnych źródeł, objaśnia dysproporcje w uzbrojeniu powstanców i wojsk niemieckich	– ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną

5. Polacy w koalicji anty-hitlerowskiej	– początki Polskich Sił Zbrojnych – walki o Narwik – polscy lotnicy w bitwie o Anglię – rozbudowa Polskich Sił Zbrojnych – armia Andersa – walki w Afryce – Polacy podczas walk we Włoszech i Francji oraz Belgii, Holandii i Niemczech – działania Polskiej Marynarki Wojennej – powstanie w ZSRR zalążków Wojska Polskiego oraz jego działania zbrojne	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, Wojsko Polskie w ZSRR – wymienia miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem)	– wyjaśnia znaczenie terminu: Armia Polska w ZSRR – zna daty: walk o Narvik (1940 r.), walk o Tobruk (1941 r.), walk o Monte Cassino (V 1944 r.), bitwy pod Lenino (X 1943 r.) – identyfikuje postac Władysława Andersa – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej	– zna daty: podpisania umowy o powstaniu armii polskiej w ZSRR (VIII 1941 r.), ewakuacji armii gen. W. Andersa z ZSRR (1942 r.), powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRR (V 1943 r.), bitwy pod Falaise (V 1944 r.), udziału wojsk polskich w operacji Market-Garden (IX 1944 r.) – identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Władysława Kopanskiego, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga – opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojsko-wych walczących	– zna datę: zdobycia Bolonii (IV 1945 r.) – identyfikuje postacie: Michała Roli-Żymierskiego, Karola Świerczewskiego – opisuje problemy i sukcesy polskich formacji wojskowych w kontekście sytuacji polityczno-militarnej podczas II wojny światowej – ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej	– charakteryzuje kadrę dowódczą Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz Wojska Polskiego

				na lądzie, na morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej		
ROZDZIAŁ V: POLSKA I ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ						
1. Nowy podział świata	– konferencja w Poczdamie – reparacje powojenne – bilans wojny – traktaty pokojowe z Bułgarią, Włochami, Rumunią, Węgrami i Finlandią – powstanie ONZ – ekspansja komunizmu w Europie, żelazna kurtyna – reakcja Zachodu na powojenną ekspansję komunizmu (doktryna	– wyjaśnia znaczenie terminów: strefa okupacyjna, Organizacja Narodów Zjednoczonych – zna datę: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945 r.), konferencji poczdamskiej (VII-VIII 1945 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana – wymienia postanowienia konferencji	– wyjaśnia znaczenie terminów: reparacje, Rada Bezpieczenstwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, Powszechna deklaracja praw człowieka, „żelazna kurtyna", doktryna Trumana, plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), Organizacja Paktu Północnoatlantycki ego (NATO), zimna	– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy – zna daty: przejęcia władzy przez reżimy komunistyczne w panstwach Europy Środkowo-Wschodniej i Południowej (1944-1848), podpisania Karty narodów Zjednoczonych (VI 1945 r.), przemówienia W.	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Ministrów Spraw Zagranicznych, Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC) – zna datę powołania Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej (1951 r.) – identyfikuje postac Klementa Gottwalda	– wyjaśnia przyczyny zmierzchu dawnych mocarstw: Wielkiej Brytanii i Francji, odwołując się do ich sytuacji wewnętrznej i międzynarodowej

2

	Trumana, plan Marshalla, powstanie NATO) – zmierzch dawnych mocarstw: Francji i Wielkiej Brytanii – mocarstwowa pozycja USA i ZSRR na arenie międzynarodowej	w Poczdamie – przedstawia cele ONZ	wojna – zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947 r.), ogłoszenia Planu Marshalla (VI 1947 r.), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948 r.), powstania NATO (IV 1949 r.) – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Clementa Attlee, George'a Marshalla – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni (żelazną kurtynę) – przedstawia bilans II wojny światowej odnośnie strat	Churchilla w Fulton (III 1946 r.), podpisania traktatów pokojowych z sojusznikami III Rzeszy (II 1947 r.) – wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po II wojnie światowej – przedstawia długofalowe skutki II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRR w powojennym świecie – omawia proces ekspansji komunizmu w Europie – wielostronnie prezentuje przyczyny i przejawy zimnej wojny	– charakteryzuje zasady podziału reparacji niemieckich pomiędzy aliantów – ocenia rolę doktryny Trumana i planu Marshalla w dziejach świata – ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO	

			ludności i zniszczeo – omawia strukturę ONZ i jej działalnośd w okresie powojennym – omawia genezę powstania NATO			
2. Początki władzy komunistów w Polsce	– Manifest PKWN i powołanie Rządu Tymczasowego – ustalenie nowych granic Polski – utworzenie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej – przesiedlenia ludności, akcja „Wisła” – walka z opozycją i podziemiem niepodległościowym – referendum z 1946 r. – sfałszowane wybory	– wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Ziemie Odzyskane, referendum ludowe – zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944 r.), referendum ludowego (30 VI 1946 r.) – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej – przedstawia najważniejsze	– wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN), Kresy Wschodnie, linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, proces szesnastu, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL) – zna daty: akcji „Wisła”(1947 r.), procesu szesnastu (VI 1945 r.), powstania TRJN (VI 1945 r.), pierwszych	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczenstwa (UB), Milicja Obywatelska (MO) – zna daty: powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944r.), porozumienia o granicy polsko-radzieckiej (VII 1944 r.), rozwiązania AK (I 1945 r.), pogromu kieleckiego (1946 r.)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Wolnośc i Niezawisłośc (WiN), Blok Demokratyczny, Testament Polski Walczącej, Narodowe Siły Zbrojne (NSZ) – identyfikuje postacie: Jana Stanisława Jankowskiego, Zygmunta Szendzielorza, Józefa Kurasia – przedstawia uwarunkowania	– ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu

	w styczniu 1947 r. i ich konsekwencje	etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów	powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947 r.) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta – wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedlen ludności na ziemiach polskich – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władze w Polsce	– identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki- -Morawskiego, Józefa Cyrankiewicza – charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy panstwowej po II wojnie światowej – charakteryzuje sytuację polityczną w Polsce w latach 1944-1947 – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRR	polityczne, społeczne i ekonomiczne różnych postawy Polaków wobec nowych władz	

3. Odbudowa powojenna	– odbudowa zniszczeń wojennych – reforma rolna – nacjonalizacja przemysłu i próba kolektywizacji – „bitwa o handel” – industrializacja kraju, gospodarka planowa (plan 3-letni, plan 6-letni)	– wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (6 IX 1944 r.) – omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu	– wyjaśnia znaczenie terminów: kolektywizacja, PGR, gospodarka planowa – zna daty: ustawy o nacjonalizacji (I 1946 r.) , planu 3-letniego (1947-1949), początków kolektywizacji rolnictwa (1949 r.), planu 6-letniego (1950-1955) – korzystając z różnych źródeł, przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce – podaje założenia planów 3-letniego i 6-letniego – opisuje przebieg nacjonalizacji i kolektywizacji w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, „wyścig pracy” – zna daty: tzw. bitwy o handel (1947 r.), przyjęcia ustawy o wymianie pieniędzy (1950 r.) – identyfikuje postac Hilarego Minca – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu – charakteryzuje efekty realizacji planów wieloletnich w sferze gospodarczej i	– wyjaśnia znaczenie terminów: Centralny Urząd Planowania (CUP), Biuro Odbudowy Stolicy, Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy – wyjaśnia, jak przebiegała odbudowa Warszawy – ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i gospodarki planowej	– wyjaśnia znaczenie terminu: Panstwowa Komisja Planowania Gospodarczego (PKPG) - omawia i ocenia rolę propagandy w forsowaniu reform społeczno-gospodarczych w powojennej Polsce

				społecznej – wymienia przykłady gospodarczej zależności Polski od ZSRR		
4. Polska w czasach stalinizmu	– utworzenie PZPR – podporządkowanie sceny politycznej komunistom – kult jednostki, sowietyzacja kultury, propaganda – stosunek władzy do młodego pokolenia – represje wobec podziemia niepodległościowego – walka władzy z Kościołem katolickim – zmiany ustrojowe w okresie stalinizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) – zna datę przyjęcia konstytucji PRL (1952 r.) – identyfikuje postac Bolesława Bieruta – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim	– wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, socrealizm – zna datę powstania PZPR (XII 1948 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Cyrankiewicza, Władysława Gomułki, kard. Stefana Wyszynskiego – przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r. – opisuje rozwój socrealizmu w Polsce – przytacza	– wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP), Związek Walki Młodych (ZWM) – identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca – wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski – charakteryzuje stosunek komunistów do młodzieży – omawia cele	– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Polsce (SP), Zjednoczone Stronnictwo Ludowe (ZSL), Stronnictwo demokratyczne (SD), ruch księży patriotów, stowarzyszenie PAX – zna datę internowania kard. S. Wyszynskiego (1953–1956) – identyfikuje postacie: Witolda Pileckiego, Czesława Kaczmarka,	– ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50.

	– uchwalenie Konstytucji PRL		przykłady terroru w czasach stalinowskich	propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu	Bolesława Piaseckiego – opisuje system represji stalinowskich wobec Kościoła, podziemia niepodległościowego i opozycji wewnątrz-partyjnej	
5. Niemcy po II wojnie Światowej	– powojenna polityka mocarstw wobec Niemiec – proces norymberski – blokada Berlina Zachodniego – powstanie RFN i NRD – powojenna okupacja Austrii – powstanie berlinskie w czerwcu 1953 r. – budowa muru berlinskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: denazyfikacja, mur berlinski – zna daty: powstania RFN (IX 1949 r.) i NRD (X 1949 r.), budowy muru berlinskiego (1961 r.) – wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD – wyjaśnia genezę powstania dwóch panstw niemieckich i	– wyjaśnia znaczenie terminów: demokratyzacja, proces norymberski, , strefy okupacyjne, Bizonia, Trizonia, blokada Berlina Zachodniego, most powietrzny – zna daty: procesu norymberskiego (XI 1945–X 1946 r.), powstania Bizonii (1947 r.), powstania Trizonii	– wyjaśnia znaczenie terminów: decentralizacja, Sojusznicza Rada Kontroli, powstanie berlinskie – zna daty: zakonczenia okupacji Austrii (1955 r.), powstania berlinskiego (VI 1953 r.) – wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy	– wyjaśnia znaczenie terminu: dekartelizacja – identyfikuje postacie: Waltera Ulbrichta, Theodora Heussa, Ottona Grothewohla – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego – podaje przyczyny wybuchu powstania berlioskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: dokumenty frankfurckie, CDU, SPD – prezentuje sytuację Austrii w latach 1945–1955

		omawia różnice między nimi	(1949 r.), blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949 r.) – identyfikuje postac Konrada Adenauera – określa znaczenie procesu norymberskiego – opisuje okoliczności budowy muru berlinskiego	okupacyjne – przedstawia różnice w podejściu mocarstw do kwestii niemieckiej i podaje odpowiednie przykłady – przedstawia proces powstania dwóch panstw niemieckich na tle sytuacji międzynarodowej	– wymienia najważniejsze wydarzenia dotyczące podziału powojennych Niemiec	
6. Koniec stalinizmu	– ZSRR po II wojnie światowej – śmierc Józefa Stalina i skutki polityczne tego wydarzenia – XX Zjazd KPZR, odwilż w ZSRR – stosunki polityczne ZSRR z Jugosławią – Układ Warszawski – powstanie	– wyjaśnia znaczenie terminów: destalinizacja, powstanie węgierskie – zna datę: powstania węgierskiego (X 1956 r.) – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemiany	– wyjaśnia znaczenie terminów: Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego (KPZR), odwilż, tajny referat Chruszczowa, Układ Warszawski – zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu	– zna daty: wybuchu powstania węgierskiego (23 X 1956 r.), konca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960 r.) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tita, Imre Nagya, Janosa Kádára	– wyjaśnia znaczenie terminu: żdanowszczyzna – zna daty: wystąpienia Węgier z Układu Warszawskiego (XI 1956 r.), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956 r.) – identyfikuje postacie: Andrieja	– identyfikuje postac Ilji Erenburga – opisuje propagandowe zabiegi władz partyjnych zastosowane dla uczczenia żałoby po śmierci Stalina w ZSRR i w krajach bloku

	węgierskie z 1956 r.	stosunków międzynarodowych na świecie w latach 50. XX w.	Warszawskiego (1955 r.), XX zjazdu KPZR (II 1956 r.) – identyfikuje postac Nikity Chruszczowa – omawia przejawy odwilży w ZSRR – przedstawia najważniejsze tezy referatu Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia – omawia cele i zadania sojuszu panstw bloku wschodniego przystępujących do Układu Warszawskiego	– określa przyczyny sporu ZSRR z Jugosławią komunistycznego – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez Nikitę Chruszczowa – przedstawia genezę, przebieg i skutki powstania węgierskiego z 1956 r. – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960	Żdanowa, Ławrientija Berii – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRR po zakonczeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina – ocenia doktrynę Układu Warszawskiego	
7. Polski Październik	– wpływ śmierci Józefa Stalina na sytuację polityczną w Polsce – walka frakcji	– wyjaśnia znaczenie terminów: poznanski Czerwiec, polski	– wyjaśnia znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba	– wyjaśnia znaczenie terminów: bikiniarze, puławianie,	– wyjaśnia znaczenie terminów: Klub Krzywego Koła, Kluby Młodej	– identyfikuje postac Romana Strzałkowskiego – prezentuje poglądy

	wewnątrz PZPR – Czerwiec ’56 (wystąpienia robotników w Poznaniu) – objęcie funkcji I sekretarza KC PZPR przez Władysława Gomułkę – zakonczenie odwilży w Polsce	Październik – zna daty: poznanskiego Czerwca (VI 1956 r.), polskiego października (X 1956 r.) – identyfikuje postac Władysława Gomułki – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzen poznanskiego Czerwca i polskiego października w 1956 r.	Bezpieczennstwa – identyfikuje postac Józefa Cyrankiewicza – omawia przejawy odwilży w Polsce – przedstawia przebieg wydarzen poznanskiego Czerwca – prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy – przedstawia stosunki między panstwem a Kościołem katolickim w okresie odwilży – charakteryzuje zakonczenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa	natolinczycy – zna daty: wydarzen poznanskich (28–30 VI 1956 r.), VIII Plenum KC PZPR (19–20 X 1956 r.), koniec odwilży w Polsce (1957 r.) – identyfikuje postac Konstantego Rokossowskiego – wymienia problemy władzy komunistycznej w Polsce w połowie lat 50. XX w. – wskazuje przejawy zmian kulturowych w Polsce w latach 50. XX w. – opisuje proces rywalizacji o wpływy między grupami partyjnymi w PZPR – wyjaśnia	Inteligencji – zna datę śmierci B. Bieruta (1956 r.) – identyfikuje postac Adama Ważyka – korzystając z tekstów źródłowych, ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzen poznaoskich – porównuje przebieg i skutki wydarzenia poznanskiego Czerwca z powstaniem węgierskim z 1956 r.	natolinczyków oraz puławian na tle sytuacji międzynarodowej i wewnętrznej w kraju

				okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR – omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy		
ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W II POŁOWIE XX WIEKU						
1. Droga ku Wspólnej Europie	– rozwój integracji europejskiej – rozwój systemu demokratycznego w Europie Zachodniej – współpraca gospodarcza panstw komunistycznych (RWPG)	– wyjaśnia znaczenie terminu: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Unia Europejska – zna daty: powstania EWWiS (1952 r.), podpisania traktatów rzymskich (1957 r.), powstania Unii Europejskiej (1993 r.) – podaje przyczyny	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euroatom), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1951 r.), podpisania układu	– wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Europejska, Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA), Parlament Europejski, układ z Schengen, Trybunał Sprawiedliwości, Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – zna daty: powstania RWPG (1949 r.),	– wyjaśnia znaczenie terminu: Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – zna datę rozwiązania RWGP (1991 r.) – charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej – podaje przykłady gospodarczej zależności krajów komunistycznych	– zna daty: rewolucji goździków (1974 r.), konca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975 r.) – identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara. Juana Carlosa – wyjaśnia okoliczności obalenia ostatnich dyktatur europejskich

		integracji europejskiej	w Schengen (1985 r.), zawarcia traktatu w Maastricht (1992 r.) – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Jeana Monneta, Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego, Roberta Schumana – wskazuje na mapie panstwa należące do UE – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej	powstania Trybunału Sprawiedliwości (1952 r.), powstania Rady Europy (1949 r.), powstania EFTA (1959 r.), powołania Parlamentu Europejskiego (1979 r.) – wskazuje na mapie panstwa należące do RWPG i EFTA – omawia działalnośc instytucji gospodarczych utworzonych po wojnie w Europie Zachodniej – opisuje rozwój systemu demokratycznego w Europie Zachodniej	od ZSRR, określając jej konsekwencje	

2. Daleki Wschód po II wojnie światowej	– wojna domowa w Chinach, powstanie ChRL – rozwój Japonii – wojna koreanska – konflikt wietnamski – rywalizacja radziecko-chinska po śmierci Stalina – dekolonizacja Indochin	– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), wojny w Wietnamie (1957–1975) – wskazuje na mapie Koreę i Wietnam – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja kulturalna, Wielki Skok, rewolucja kulturalna, „brudna wojna” – zna daty: początku realizacji Wielkiego Skoku (1958 r.), rewolucji kulturalnej (1966 r.), podziału Wietnamu (1954 r.) – identyfikuje postacie: Mao Tse-tunga, Kim Ir Sena, Ho Chi Minha – opisuje przemiany w Chinach po II wojnie światowej – podaje przykłady panstw Dalekiego Wschodu współpracujących ze Stanami	– wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, azjatyckie tygrysy, Vietcong, reedukacja – zna daty: powstania Koreanskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej (1948 r.), powstania Chinskiej Republiki Ludowej (1949 r.), proklamowania Republiki Chinskiej (1949 r.), proklamowania Wietnamskiej Republiki Ludowej (1975 r.) – identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura, Johna F.	– wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwoni Khmerzy, Czerwona książeczka – zna daty: zajęcia Tybetu przez Chiny (1951 r.), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979) – identyfikuje postac Pol Pota – prezentuje, z uwzględnieniem zjawisk politycznych i ekonomicznych, politykę wielkich mocarstw w czasie zimnej wojny – przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw	– wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona Gwardia, hunwejbini – ocenia następstwa procesu dekolonizacji, biorąc pod uwagę rolę ONZ

			Zjednoczonymi – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu	Kennedy'ego – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach, Korei Północnej, Wietnamie i Kambodży, uwzględniając szczególnie stosunek władzy do jednostki – opisuje proces dekolonizacji Indochin	komunistycznych	
3. Rozpad systemu kolonialnego	– uzyskanie niepodległości przez Indie – konflikt indyjsko-pakistanski – procesy dekolonizacyjne w Afryce (Rok Afryki) – problemy krajów Trzeciego Świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat – charakteryzuje problemy krajów Trzeciego Świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki, apartheid – zna datę Roku Afryki (1960 r.) – identyfikuje postacie: Mahatmy Gandhiego, Nelsona Mandeli – przedstawia przyczyny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Organizacja Jedności Afrykanskiej (OJA), Ruch Passtw Niezaangażowa-nych (NAM) – zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947 r.), konferencji w	– zna daty: wojny w Algierii (1954–1962) – identyfikuje postac Charles'a de Gaulle'a – ocenia proces dekolonizacji	– wyjaśnia znaczenie terminu: wojna w Biafrze – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r.

			dekolonizacji – omawia etapy rozpadu systemu kolonialnego na świecie	Bandungu (1955 r.), utworzenia OJA (1963 r.) – opisuje proces dekolonizacji w Indiach i Afryce – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistaoskiego		
4. Konflikty na Bliskim Wschodzie	– powstanie Izraela – konflikt Izraela z panstwami arabskimi – wojny sześciodniowa i Jom Kippur – konflikt palestynski pod koniec XX w. – rewolucja islamska w Iranie, wojna iracko-iranska – wojny w Zatoce Perskiej – problem kurdyjski	– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestynski – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu – podaje przyczyny i charakter konfliktu bliskowschodniego	– wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Pustynna burza – zna daty: powstania Izraela (1948 r.), wojny sześciodniowej (1967 r.), wojny Jom Kippur (1973 r.), porozumienia w Camp David (1978 r.) – identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira	– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), intifada, muzułmanscy fundamentaliści, rewolucja islamska – zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917 r.), rezolucji ONZ o utworzeniu panstwa żydowskiego i palestynskiego (1947 r.), wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, sunnici, Kurdowie – zna daty: nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956 r.), zamachu w Monachium (1972 r.) – identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Rezy Pahlawiego – przedstawia rolę ONZ w konfliktach bliskowschodnich – przedstawia rolę	– wyjaśnia znaczenie terminów: Czarny Wrzesien, Mosad – ocenia rolę ONZ i mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim

			Arafata – wskazuje na mapie rejon Zatoki Perskiej – opisuje przebieg konfliktów izraelsko-arabskich	izraelsko-egipskiej (X 1956 r.), powstania OWP (1964 r.), rewolucji islamskiej w Iranie (1979 r.), wybuchu intifady (1987 r.), wojny o Kuwejt (1990 r.), operacji „pustynna burza” (1991 r.) – identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej	światowych mocarstw w konflikcie na Bliskim Wschodzie – charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestynskiego – przedstawia problem kurdyjski	
5. Blok wschodni w latach 60. i 70.	– rządy Chruszczowa – podbój kosmosu – kryzys kubanski – ZSRR pod rządami Breżniewa	– wyjaśnia znaczenie terminów: praska wiosna, wyścig zbrojen – zna datę praskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubanski, doktryna Breżniewa – zna daty: kryzysu	– wyjaśnia znaczenie terminów: dysydenci, nomenklatura partyjna, SALT I,	– wyjaśnia znaczenie terminów: lądowanie w Zatoce Świn, „gorąca linia”	– wyjaśnia znaczenie terminu: contras – zna daty: wprowadzenia dyktatury A.

	– wpływy ZSRR na świecie – interwencja w Czechosłowacji – wyścig zbrojen	wiosny (1968 r.) – omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja militarna między USA i ZSRR	kubanskiego (1961 r.), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968 r.) – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy'ego, Fidela Castro, Leonida Breżniewa, Aleksandra Dubczeka, Gustáva Husáka, Ronalda Reagana – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubanskiego – wymienia założenia doktryny Breżniewa – wyjaśnia okoliczności i omawia przebieg interwencji sił Układu	SALT II, program gwiezdnych wojen – zna daty: porozumienia o nierozprzestrzenianiu broni atomowej (1970 r.), programu gwiezdnych wojen (1983 r.) - charakteryzuje rządy N. Chruszczowa – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRR i USA – charakteryzuje rozbieżności między siłą militarną i polityczną ZSRR a potencjałem ekonomicznym	między Moskwą i Waszyngtonem, – zna daty: wysłania pierwszego człowieka w Kosmos (1961 r.), lądowania na Księżycu (1969 r.) – identyfikuje postan Jurija Gagarina – analizuje różne płaszczyzny konfliktów i zbliżen między ZSRR i USA – omawia rywalizację między USA i ZSRR w dziedzinie podboju Kosmosu	Pinocheta w Chile (1973 r.), przejęcia władzy przez D. Ortegę w Nikaragui (1979 r.) – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Dunaj" – identyfikuje postacie: Fulgencia Batisty, Ernesta Che Guevary, Salvadora Allende, Augusta Pinocheta, Daniela Ortegi, Ryszarda Siwca, Jana Palacha – omawia wpływy ZSRR na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje – omawia i ocenia protesty przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji

			Warszawskiego w Czechosłowacji			
6. Przemiany społeczne i kulturowe lat 60.	– zmiany obyczajowe, nowe tendencje w kulturze i modzie – ruchy kontestatorskie – bunty studenckie – lewacki terroryzm – ruchy feministyczne – walka z segregacją rasową w USA – laicyzacja społeczenstw zachodnich – Sobór Watykanski II	– wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, nauka społeczna Kościoła katolickiego – zna daty: obrad Soboru Watykanskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964 r.) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI – prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w. – opisuje walkę o równouprawnienie w USA – podaje główne	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch ekumeniczny, Woodstock – zna daty: buntów studenckich we Francji (1968 r.), festiwalu w Woodstock (1969 r.) – podaje przykłady kultury młodzieżowej lat 60. i 70.: The Beatles, The Rolling Stones – przedstawia główne przyczyny pojawienia się nowych tendencji w kulturze w latach 60. i 70. XX w. – omawia przyczyny,	– wyjaśnia znaczenie terminu: terroryzm lewacki – podaje przykłady kultury młodzieżowej lat 60. i 70.: Janis Joplin, Jimi Hendrix – wyjaśnia, na czym polega legenda festiwalu w Woodstocku – omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu lewackiego – ocenia znaczenie reform Soboru Watykanskiego II	– identyfikuje postacie: Betty Friedan, Marcela Lefebvre'a – podaje przykłady dotyczące kultury młodzieżowej lat 60. i 70.: Led Zeppelin, Black Sabbath, Deep Purple, Sex Pistols – ocenia skutki społeczne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX wieku

			założenia przyjęte na Soborze Watykanskim II	przejawy i skutki buntów studenckich – omawia zjawisko ruchu ekumenicznego		
7. Mała stabilizacja	– polityka wewnętrzna i zagraniczna Władysława Gomułki – konflikt władz z Kościołem katolickim – tworzenie się opozycji – Marzec ’68 – wydarzenia na Wybrzeżu (Grudzien ’70) – odsunięcie od władzy Władysława Gomułki	– wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Milenium Chrztu Polski, Grudzien ’70 – zna daty: obchodów Milenium Chrztu Polski (1966 r.), Grudnia '70 (15–17 XII 1970 r.) – identyfikuje postac Władysława Gomułki – wyjaśnia genezę Grudnia ’70 oraz opisuje przebieg i skutki wydarzen na Wybrzeżu	– wyjaśnia znaczenie terminów: mała stabilizacja, opozycja wewnątrzpartyjna, antysemityzm, – zna daty: wydarzen marcowych (III 1968 r.), układu PRL-RFN (7 XII 1970 r.) – identyfikuje postacie: Willy’ego Brandta, Edwarda Gierka – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL – omawia	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewizjoniści, dogmatycy, List 34, Marzec ’68 – zna daty: listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (XI 1965 r.), opublikowania Listu 34 (1964 r.), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1961 r.) – identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Piotra Jaroszewicza	– wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Znak”, „Kultura”, „komandosi”, – identyfikuje postacie: Adama Rapackiego, Antoniego Słonimskiego, Jana Józefa Lipskiego, Jerzego Giedroycia, Zbigniewa Cybulskiego, Andrzeja Wajdy, Kazimierza Dejmka – ocenia zachowanie władz PRL i ZSRR w obliczu wydarzeo	– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL

			stosunek władz PRL do inteligencji – przedstawia przyczyny i przebieg wydarzeń marcowych 1968 r.	– charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem Katolickim – przedstawia przebieg obchodów milenijnych – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r. – opisuje narodziny i działalnośn opozycji	na Wybrzeżu w 1970 r.	
8. Rządy Edwarda Gierka	– polityka wewnętrzna i zagraniczna Edwarda Gierka – reforma administracyjna – inwestycje gospodarcze w latach 70. XX w. – ożywienie ruchów	– zna daty: wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978 r.) – identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II – wymienia cechy charakterystyczne	– wyjaśnia znaczenie terminów: nomenklatura, Komitet Obrony Robotników (KOR) Czerwiec ’76 – zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI	– wyjaśnia znaczenie terminu: propaganda sukcesu” – zna daty: reformy administracyjnej (1972–1975) – identyfikuje postacie: Jacka	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), KPN, Wolne Związki Zawodowe (WZZ) – zna daty:	– ocenia okres rządów Edwarda Gierka na tle sytuacji międzynarodowej i wewnętrznej zarówno politycznej, jak i ekonomicznej

	opozycyjnych – początki kryzysu gospodarczego – Czerwiec ’76 (wystąpienia robotników) – wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża i jego pierwsza pielgrzymka do Polski	rządów E. Gierka	1976 r.), powstania KOR (IX 1976 r.) – prezentuje okoliczności umocnienia władzy Edwarda Gierka – omawia okoliczności, zasięg i skutki przemian gospodarczych w czasach rządów E. Gierka – opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzen czerwcowych w 1976 r.	Kuronia, Adama Michnika – omawia okoliczności narodzin opozycji antykomunistyczn ej w latach 70. XX w. – przytacza przykłady działan opozycyjnych w latach 70. XX w. – przedstawia relacji panstwo-Kościół w okresie rządów E. Gierka	powstania ROPCiO (1977 r.), założenia WZZ (1978 r.), utworzenia KPN (1979 r.) – identyfikuje postacie: Leszka Moczulskiego, Stanisława Pyjasa – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70.XX w. – porównuje podobienstwa i różnice polityki władz PRL w stosunku do Kościoła za rządów Gomułki i Gierka	
ROZDZIAŁ VI: EUROPA I ŚWIAT NA PRZEŁOMIE XX I XXI WIEKU						
1. Kryzys i upadek komunizmu w Europie	– kryzys wewnętrzny w ZSRR – wkroczenie wojsk radzieckich do Afganistanu	– wyjaśnia znaczenie terminów: *pierestrojka*, Jesien Ludów	– wyjaśnia znaczenie terminów: *głasnost*, *uskorienie*,	– wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedini, talibowie,	– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady trójkątnego stołu, pucz Janajewa	– identyfikuje postacie: Jurija Andropowa, Konstantina Czernienki

	– igrzyska olimpijskie w Moskwie w 1980 r. – ZSRR w latach 80. – objęcie rządów w ZSRR przez Michaiła Gorbaczowa – katastrofa w Czarnobylu – wzrost znaczenia sił opozycyjnych w bloku panstw komunistycznych – Jesien Ludów i upadek komunizmu – rozpad ZSRR	– identyfikuje postac Michaiła Gorbaczowa – przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w panstwach bloku wschodniego – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów	aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Panstw (WNP) – zna daty: aksamitnej rewolucji w Czechosłowacji (1989 r.), zburzenia muru berlinskiego (1989 r.), obalenia komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1990 r.), rozpadu ZSRR (1990 r.), zjednoczenia Niemiec (1990 r.), rozwiązania ZSRR (XII 1991 r.) – identyfikuje postacie: Vaclava Havla, Helmuta Kohla, Borysa Jelcyna – przedstawia przejawy kryzysu ZSRR w latach 80.	Konferencja Bezpieczenstwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsinskie, Karta 77 – zna daty: podpisania Aktu Koncowego KBWE (1975 r.), interwencji zbrojnej ZSRR w Afganistanie (1979-1989), przejęcia władzy przez M. Gorbaczowa (1985 r.), katastrofy w Czarnobylu (1986 r.), upadku komunizmu w Jugosławii (1990 r.) i Albanii (1991 r.), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991 r.) – identyfikuje postacie: Babraka	– zna daty: igrzysk olimpijskich w Moskwie (1980 r.), puczu Janajewa (1990 r.) – identyfikuje postacie: Ericha Honeckera, Nicolae Ceauşescu, Giennadija Janajewa, Stanisława Szuszkiewicza, Leonida Krawczuka – wyjaśnia znaczenie bojkotu igrzysk olimpijskich w Moskwie dla światowej roli ZSRR	– porównuje proces odchodzenia od komunizmu w różnych panstwach Europy

			– omawia proces rozpadu ZSRR, uwzględniając powstanie niepodległych panstw w Europie	Karmala, Borysa Jelcyna – określa główne założenia Aktu koncowego KBWE – omawia kryzys ZSRR w kontekście problemów wewnętrznych i konfliktu afganskiego – wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu		
2. Polska droga do wolności	– strajki w 1980 r. i podpisanie porozumieon sierpniowych – powstanie NSZZ „Solidarnośc” – stan wojenny – nieudane próby reform gospodarczych – ostatnie lata PRL (zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki, strajki	– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, stan wojenny, obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: wydarzen sierpniowych (VIII 1980 r.), wprowadzenia	– wyjaśnia znaczenie terminów: 21 postulatów, porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarnośc”, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), Komitet Obywatelski, sejm kontraktowy – zna daty:	– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) – zna daty: porozumien szczecioskich (VIII	– zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981 r.) – identyfikuje postac Mieczysława Rakowskiego – analizuje wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania przemian w Polsce	– identyfikuje postacie: Stanisława Kani, Ryszarda Kuklinskiego, Alfreda Miodowicza – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

	w 1988 r.) – obrady i postanowienia Okrągłego Stołu – wybory czerwcowe w 1989 r. – wybór Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta – powstanie rządu Tadeusza Mazowieckiego	stanu wojennego (13 XII 1981 r.), obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989 r.), wyborów czerwcowych (4 VI 1989 r.) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego – przedstawia przyczyny i skutki wydarzen sierpniowych w 1980 r. – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	porozumien sierpniowych (31 VIII 1980 r.), powstania NSZZ „Solidarnośc” (IX 1980 r.), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983 r.), wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989 r.), powołania rządu T. Mazowieckiego (IX 1989 r.) – identyfikuje postacie: Jerzego Popiełuszki, Jana Pawła II, Tadeusza Mazowieckiego – omawia przebieg wydarzen sierpniowych – charakteryzuje stan wojenny w Polsce – podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu	1980 r.), porozumien jastrzębskich (IX 1980 r.), wypadków w kopalni Wujek (16 XII 1981 r.), pielgrzymek Jana Pawła II do Polski (1983 i 1987 r.), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983 r.), powstania OPZZ (1984 r.), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984 r.) – identyfikuje postac Czesława Kiszczaka – przedstawia sytuację polityczno-gospodarczą w Polsce w latach 80. XX w. – omawia działalnośc	w latach 1988–1989 – określa cele i przedstawia działania PZPR w ostatnich latach PRL – omawia wydarzenia, które doprowadziły do powołania rządu T. Mazowieckiego	

				opozycji antykomunistycznej, w tym rolę Kościoła w walce z reżimem – prezentuje następstwa wyborów czerwcowych		
3. Polska po 1989 roku	– rząd Tadeusza Mazowieckiego i przemiany ustrojowe – hiperinflacja i reformy gospodarcze Leszka Balcerowicza – koszty zmian ustrojowych – ustąpienie Wojciecha Jaruzelskiego – wybór Lecha Wałęsy na prezydenta – pierwsze demokratyczne wybory do parlamentu	– wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja – zna daty: wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990 r.), uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997 r.) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy – wymienia najistotniejsze przemiany	– wyjaśnia znaczenie terminów: reformy Balcerowicza, hiperinflacja, obóz solidarnościowy – zna daty: zmiany nazwy panstwa na Rzeczpospolitą Polską (XII 1989 r.), przyjęcia programu Balcerowicza (1990 r.), uchwalenia małej konstytucji (X 1992 r.), przyjęcia Polski do NATO (1999 r.), wejścia Polski do UE (2004 r.)	– wyjaśnia znaczenie terminów i skrótów: „wojna na górze”, Trójkąt Weimarski – zna daty: pierwszych wyborów samorządowych (1990 r.), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991 r.), wyjścia wojsk rosyjskich z Polski (1993 r.), reformy administracyjnej (1997 r.), 1988 r., 6 lutego 5 kwietnia	– identyfikuje postacie: Krzysztofa Skubiszewskiego, Jarosława Kaczynskiego, Zbigniewa Bujaka – przedstawia wpływ zmian ekip rządzących na sytuację polityczną w Polsce w latach 90.	– wyjaśnia znaczenie terminu: „popiwek” – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

	– spory polityczne po 1991 r., uchwalenie małej konstytucji w 1992 r. i konstytucji w 1997 r. – wstąpienie Polski do NATO i Unii Europejskiej	ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej	– identyfikuje postac Leszka Balcerowicza, – omawia politykę rządu T. Mazowieckiego – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej	1989 r., 1991 r., 17 października 1992 r., 17 września 1993 r. – identyfikuje postac Jarosława Kaczynskiego – omawia koszty społeczne zmian ustrojowych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski		
4. Europa i świat na przełomie XX i XXI wieku	– świat po rozpadzie ZSRR – wojna w Jugosławii i powstanie panstw narodowych na Bałkanach – konflikty zbrojne na terenie byłego ZSRR – atak na WTC, ogłoszenie wojny z terroryzmem	– wyjaśnia znaczenie terminu: Al-Kaida – zna datę: ataku na World Trade Center (11 IX 2001 r.) – identyfikuje postac George'a Busha – przedstawia przyczyny dominacji USA	– wyjaśnia znaczenie terminu: „Iracka wolnośc" – zna daty: rozpadu Jugosławii (1991-1992), wojny w Jugosławii (1991–1995), inwazji USA na Irak (2003 r.) – identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena,	– wyjaśnia znaczenie terminów: Grupa G8, masakra na placu Tiananmen – zna daty: masakry na placu Tiananmen (VI 1989 r.), wojny w Czeczenii (1994-1999), porozumienia w Dayton	– wyjaśnia znaczenie terminów: Północnoameryka oska Strefa Wolnego Handlu (NAFTA), Rada Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC) – zna datę: wojny o Górny Karabach (1991 r.)	– zna daty: zamachów w Madrycie (2004 r.), Biesłanie (2004 r.) i Londynie (2005 r.) – identyfikuje postac Teng Siao-pinga – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną i gospodarczą współczesnego

	– interwencje zbrojne USA – wzrost znaczenia gospodarczego strefy Pacyfiku – represje opozycji w Chinach	we współczesnym świecie	Saddama Husajna, Aleksandra Łukaszenki – prezentuje przyczyny i skutki konfliktu w byłej Jugosławii – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku	(XI 1995 r.), układu pokojowego w Paryżu (XII 1995 r.) – omawia przebieg konfliktu w byłej Jugosławii – charakteryzuje postanowienia porozumienia z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. – podaje konsekwencje rozpadu ZSRR - opisuje sytuację gospodarczą strefy Azji i Pacyfiku	– omawia sytuację polityczną i gospodarczą współczesnych Chin – ocenia problem terroryzmu	świata
5. Wyzwania współczesnego świata	– nowe środki komunikacji i przekazu informacji – cechy współczesnej kultury (amerykanizacja i popkultura) – rozwój turystyki – globalizacja – światowy	– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja – omawia zalety i wady nowych środków komunikacji	– wyjaśnia znaczenie terminów: „globalna wioska”, amerykanizacja, popkultura – opisuje zjawisko amerykanizacji – wskazuje cechy współczesnej kultury masowej	– wyjaśnia znaczenie terminu: protokół z Kioto – zna datę wejścia w życie protokołu z Kioto (2005 r.) – omawia wpływ kapitału na politykę we współczesnym świecie	– omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych	– ocenia zjawisko zderzenia cywilizacji we współczesnym świecie

	przepływ kapitału – zagrożenia ekologiczne – wzrost kontrastów społecznych – zderzenie cywilizacji i rodzące się konflikty		– omawia przejawy globalizacji we współczesnym świecie – przedstawia główne społeczno-gospodarcze problemy współczesnego świata	– prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie		